

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2019–20

Falsterbo 8:66, fornlämning L1989:3865/RAÄ Falsterbo 15:1 HUSBYGGE

Falsterbo socken, Vellinge kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2020:8

Per Sarnäs

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2019–20

Falsterbo 8:66, fornlämning
L1989:3865/RAÄ Falsterbo 15:1
HUSBYGGE

Falsterbo socken, Vellinge kommun
Skåne län

Skånearkeologi

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2019–20

Falsterbo 8:66, fornlämning L1989:3865/RAÄ Falsterbo 15:1

Husbygge

Falsterbo socken, Vellinge kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2020:8

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Per Sarnäs

Kartor: © Lantmäteriet/Metria ordernr 724868

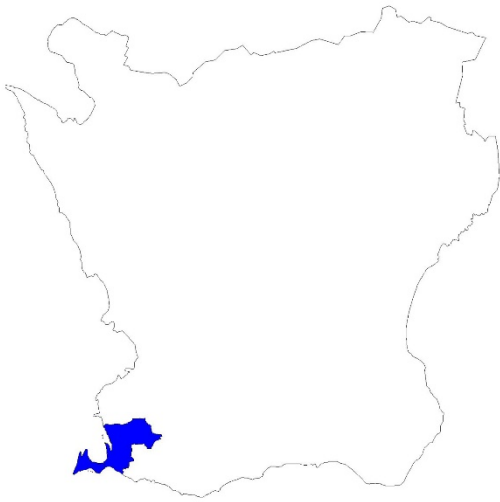
© Skånearkeologi 2020

Innehåll

Inledning	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	5
Fynd	7
Referenser	8
Tekniska och administrativa uppgifter	8

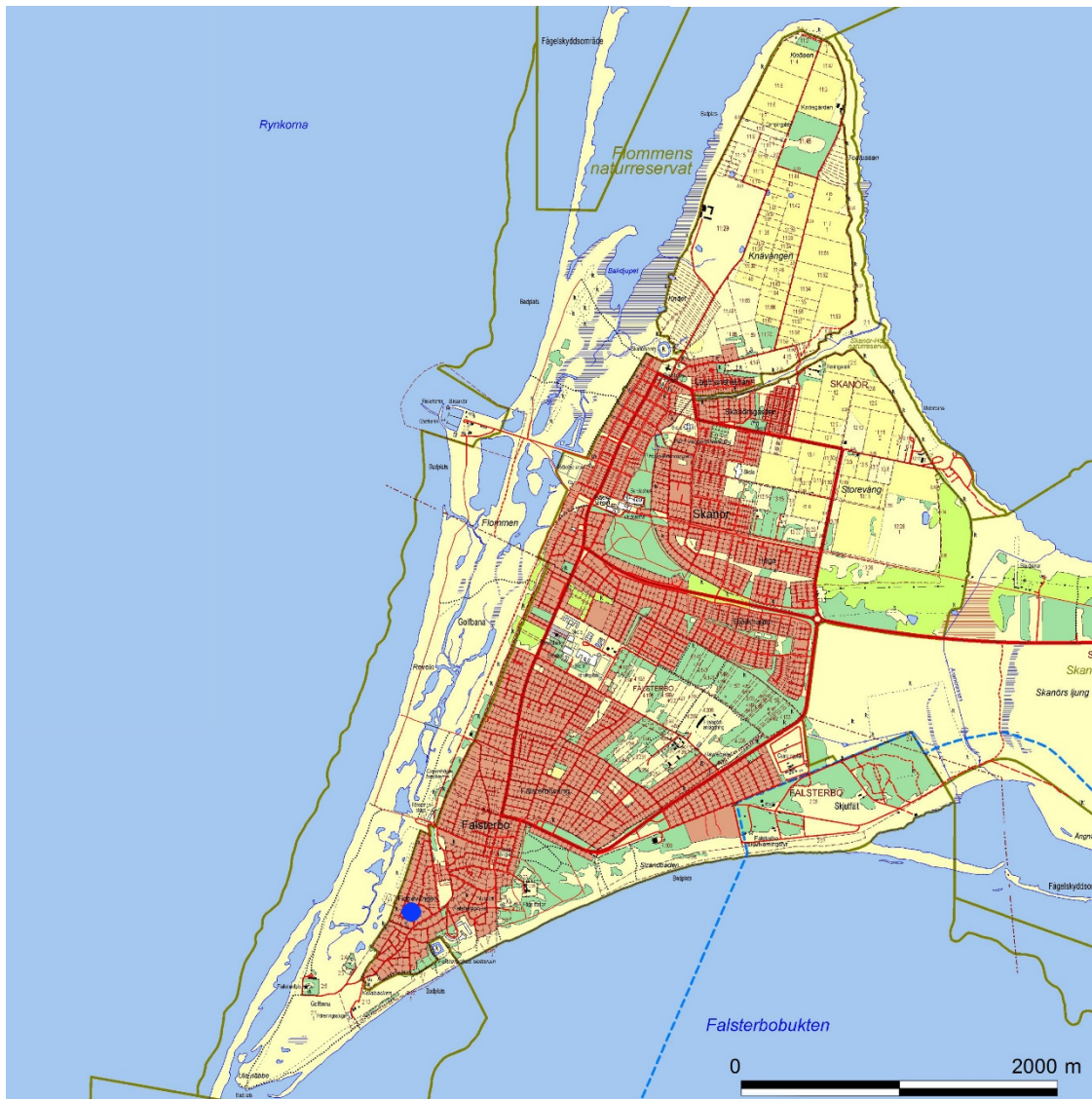
Bilagor

Bilaga 1 Fyndlista

Figur 1. Karta över Skåne med Vellinge kommun markerat med blå färg.

Figur 2. Del av fastighetskartan över Näset. Undersökningens läge är markerat med en blå fylld cirkel. © Lantmäteriet

Inledning

Med anledning av att ett befintligt hus skulle rivas och ersättas med ett nytt, beslutade länsstyrelsen om en arkeologisk kontroll/arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning, då fastigheten ligger inom Falsterbo medeltida stads- och marknadsområde. Rivningen skulle ske under arkeologisk kontroll och om det visade sig att fornlämningen kom att beröras skulle den arkeologiska kontrollen övergå i en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning.

Topografi och fornlämningsmiljö

Strax sydväst om undersökningsområdet genomfördes inom fastigheten Falsterbo 8:72 en schaktningsövervakning år 2007. Vid undersökningen framkom kulturlager, tunna lerlager och ett raseringslager men inga daterande fynd (Lundström 2008). De tunna lerlagren var med största sannolikhet lerbottnar. Öster om undersökningsområdet genomfördes en schaktningsövervakning år 2006 med anledning av ett uppförande av ett bostadshus med tillhörande ledningar. Schaktdjupet för själva huset var endast 0,3 m varför inga lämningar framkom. I det anslutande VA-schaktet var schaktdjupet 1,5 m och i botten av schaktet framkom de översta delarna av två trätunnor. Inga fynd tillvaratogs (Heimer 2008). Inom fastigheten Falsterbo 8:68 som ligger strax väster om undersökningsområdet genomfördes en schaktningsövervakning år 2007 med anledning av VA-ledningar. Schaktet var 22 m långt, 0,8 m brett och schaktdjupet var 1 m. Vid undersökningen framkom kulturlager och fynd av trebensgrytor av yngre rödgods (Hadevik 2007).

Undersökningsresultat

I samband med rivningen genomfördes en arkeologisk kontroll när rivningsmassorna hade forslats bort. Det visade sig då att det förekom rester efter lerbottnar inom ytan. Den framschaktade ytan dokumenterades genom inmätning och metalldetektoravsökning. Den framschaktade ytan omfattade ca 177 m² och låg ca 2,0 m ö.h. De lerbottnar som framkom var inte intakta utan var påverkade eller skadade av senare

Figur 3. Karta som visar undersökningens läge i Falsterbo.

Figur 4. Pärla tillverkad av glasmassa. Pärlan har en diameter av 12 mm (LUHM 32 038:4; F4). Foto: Lovisa Dahl, LUHM.

aktiviteter. Det förekom rikligt med små lerkuddar efter lerbotten över ytan, vilka inte mättes in. Vid framrensningen av lerbotten påträffades en del fynd av keramik. Metalldetekteringen påvisade endast föremål av järn vilka inte har tillvaratagits. I de fall järnföremålen togs upp ur marken och kunde identifieras utgjordes de mestadels av spik/nitar.

Nästa etapp utgjordes av schaktning för grundmurarna vilket innebar att ytterligare ca 0,3 m schaktades bort längs husets ytterväggar. Bredden på detta schakt var ca 1,5 m och omfattade ca 120 m². Schaktbotten låg på ca 1,7 m ö.h. Framkomna lämningar dokumenterades genom inmätning och metalldetektering. Anläggningarna dominerades av lerbotten som bara i ett par fall var någorlunda intakta. En del av de inmätta lerbottenarna fortsätter på djupet och skulle få en annan utbredning vid ett större schaktdjup. Återigen förekom rikligt med lerkuddar över delar av ytan. Inom ungefär hälften av schaktet framkom botten sanden och det var framförallt inom denna del som stolphålen kunde upptäckas.

I sydvästra delen av schaktet framkom ett dike vid schaktningen men endast den västligaste delen av diket kunde mätas in då det var så grunt att det blev bortschaktat när det skulle schaktas fram. Dikets utsträckning sammanföll med den rad av stolphål som framkom. Stolphålen undersöktes inte närmare men i plan var de sinsemellan olika. Möjligen har diket och stolphålen utgjort en gräns mellan eller inom fiter.

Sammanlagt inmättes 22 lerbottenar, 22 stolphål, 5 gropar, 1 härd och ett dike. Om schaktdjupet hade ökats skulle fler anläggningar och fynd ha framkommit.

Inmätning av schakt, anläggningar och fynd utfördes med en RTK-GNSS.

Inga anläggningar undersöktes genom utgrävning och ligger kvar under det nya huset.

Figur 5. Schaktplan med samtliga anläggningar, fynd och lager från de två schaktningstillfällena. Den streckade linjen anger gränsen för den första upprensningen av ytan efter att man har rivit det gamla huset. Den heldragna linjen visar schaktet för grundmurarna. Den underliggande topografin var ojämn vilket innebar att schaktningen bara delvis nådde ned till ljus sand. Diket som schaktades bort innan det kunde mätas in är markerat med blå streckad linje.

FYND

Fynden utgjordes av keramik, djur- och fiskben och järnföremål. De flesta fynden framkom utanför anläggningarna vid framrensningen. Samtliga fynd av keramik, utom yngre rödgods, tillvaratogs. Fynd som framkom vid rensning i schaktet mättes in. Framkom flera fynd inom en yta av ca 0,2 x 0,2 m fick de samma koordinat. Djur- och fiskben liksom järnföremål har ej tillvaratagits.

Fynden av keramik domineras av yngre svartgods av vilket det påträffades 23 skärvor med en vikt av 259 g. De näst vanligaste keramikfynden utgjordes av stengods med 14 skärvor med en vikt av 115 g. Proveniensen Niedersachsen är vanligast med sex skärvor med en vikt av 56 g därefter siegburg med fyra skärvor med en vikt av 16 g och Rhendalen med två skärvor med en vikt av 19 g. Två skärvor har inte kunnat proveniensbestämmas. Av äldre rödgods framkom fem skärvor med en vikt av 20 g. Den äldsta keramiken utgörs av två skärvor AIV gods med en vikt av 18 g, en skärva Östersjökeramik med en vikt av 10 g och en skärva äldre svartgods med en vikt av 11 g.

Förutom keramik påträffades en glaspärå (LUHM 32 038:4) och en bit fönsterglas med en nibblad kant (LUHM 32 038:35).

Figur 8. Yngre svartgods (LUHM 32 038:7-8; F8). Skala 1:1.

Figur 6. Mynningsskärva av ett stengodskrus från Rehndalen (LUHM 32 038:31). Skala 1:1.

Figur 7. Del av mynning av ett krus från Niedersachsen (LUHM 32 038:28). Skala 1:1.

Figur 9. Två skärvor från en kanna av äldre rödgods. De två skärvorna har passning men har inte limmats ihop. (LUHM 32 038:26). Skala 1:1.

Referenser

Litteratur

- Hadevik, C. 2007. Falsterbo 8:68 I samband med VVS-arbeten inom RAÄ 15. Rapport över arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning 2007. Malmö Kulturmiljö, Enheten för Arkeologi rapport 2007:065.
- Heimer, O. 2008. Falsterbo 8:70. Rapport över arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning 2006. Malmö Kulturmiljö, Enheten för Arkeologi rapport 2008:096.
- Lundström, P. 2008. Falsterbo 8:72, nybyggnation inom RAÄ 15. Rapport över arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning 2007. Malmö Kulturmiljö, Enheten för Arkeologi rapport 2008:010.

Kartmaterial

Fastighetskartan

Internetreferenser

Internetreferenser.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer	431-26812-2018
Skånearkeologis diarienummer	201910
LUHM nr	33 038
Län	Skåne
Kommun	Vellinge
Socken	Falsterbo
Fastighet	Falsterbo 8:66
RAÄ-nummer	L1989:3865/ Falsterbo 15:1
Koordinatsystem	Sweref 99 TM
N koordinat	6140141
E koordinat	362338
M ö.h.	1,6–2,1 m öh
Fältarbetstid	2019-12-18–2020-01-17
Antal arbetsdagar	5
Antal arkeologtimmar	20
Undersökt yta	227 m ²
Projektansvarig	Per Sarnäs
Uppdragsgivare	Fredrik & Pia Lindberg

Arkivmaterial i form av shp-filer, digitala foton och rapportoriginal förvaras på Lunds universitets historiska museum.

Bilaga 1

Fyndlista

Fnr	ID	Sakord	Typ	Material	Del	Antal	Vikt	Beskrivning	Kommentarer
1	F1	Kärl	Östersjökeramik	Keramik		1	10		
2	F2	Krus	Stengods	Keramik		1	2	Niedersachsen	
3	F3	Kärl	Äldre svartgods	Keramik		1	11		
4	F4	Pärla		Glas		1	3		
5	F4	Kärl	Yngre svartgods	Keramik		1	2		
6	F5	Kärl	Yngre svartgods	Keramik		4	61		
7	F8	Kärl	Yngre svartgods	Keramik	Hank	1	62	Samma kärl som 8-9	
8	F8	Kärl	Yngre svartgods	Keramik	Mynning	2	44	Samma kärl som 7-9	
9	F8	Kärl	Yngre svartgods	Keramik		4	26	Samma kärl som 7-8	
10	F8	Kärl	Yngre svartgods	Keramik		1	5		
11	F9	Kärl	Yngre svartgods	Keramik		1	6		
12	F10	Kärl	Yngre svartgods	Keramik		1	11		
13	F11	Kanna	Äldre rödgods	Keramik		1	7		
14	F12	Krus	Stengods	Keramik		1	2	Siegburg	
15	F12	Kanna	Äldre rödgods	Keramik		2	5		
16	F12	Kanna	Yngre rödgods	Keramik		1	1		
17	F12	Kärl	Yngre svartgods	Keramik		3	9		
18	F13	Kärl	AIV	Keramik		1	10		
19	F13	Krus	Stengods	Keramik		1	5	Rhendalen	
20	F14	Krus	Stengods	Keramik		1	5	Niedersachsen	
21	F15	Krus	Stengods	Keramik		1	6	Niedersachsen	
22		Krus	Stengods	Keramik		1	2		Lösfynd dag 1
23		Kärl	AIV	Keramik		1	8		Lösfynd dag 1
24		Kärl	Hårt lergods	Keramik		1	5		Lösfynd dag 1
25		Krus	Stengods	Keramik		1	2		Lösfynd dag 1
26		Kanna	Äldre rödgods	Keramik	Mynning	2	8		Lösfynd dag 1
27		Kärl	Yngre svartgods	Keramik		3	30		Lösfynd dag 1
28		Krus	Stengods	Keramik	Mynning	1	22	Niedersachsen	Lösfynd dag 1
29		Krus	Stengods	Keramik	Botten	1	20	Niedersachsen	Lösfynd dag 1
30		Trebensgryta	Yngre rödgods	Keramik	Handtag	1	13		Lösfynd dag 2
31		Krus	Stengods	Keramik	Mynning	1	14		Lösfynd dag 2
32		Krus	Stengods	Keramik		3	14	Siegburg	Lösfynd dag 2
33		Kanna	Yngre rödgods	Keramik		1	1	Hål?	Lösfynd dag 2
34		Kärl	Yngre svartgods	Keramik		1	2		Lösfynd dag 2
35		Fönsterglas		Glas		1	1	Nibblad	Lösfynd dag 2
36		Krus	Stengods	Keramik		1	1	Niedersachsen	Lösfynd
37		Kärl	Yngre svartgods	Keramik		1	1		Lösfynd